

koja se osobito razvija u latinskoameričkim zemljama. No u ovoj se knjizi ne radi o »teologiji oslobođenja« nego o temi oslobođenja u temeljnim iskustvima čovjekovim.

Raspravljajući Antona Schrettlea o oslobođenju utemeljena su biblijski. Osim za Biblijom poseže za psihosociološkim podacima. Svoj rad bogato ilustrira izvancima iz suvremenih tekstova o temeljnim iskustvima čovjekova života.

Propovjednici mnogo govore o Kristovu oslobođenju ali vjernici praktično ništa od tog oslobođenja ne osjećaju. Krivnja je u tome što propovjednici o tom predmetu govore previše apstraktno, teoretski, a premalo dodiruju čovjeka u njegovom osobnom doživljavanju. Sve se previše stavlja na razinu razuma a premalo na razinu srca. A ovo je posljednje potrebno i te kako uposliti. Krivnja je i u tradicionalnoj teologiji. Tema oslobođenja tradicionalne teologije premalo je bila biblijski utemeljena. Oslobođenje se previše prebacivalo u eshatološku budućnost a premalo u sadašnju stvarnost. A ipak prema Svetom pismu NZ »kraljevstvo je Božje« došlo među nas ljude već samim dolaskom Isusa Krista. A krivnja je i u krivoj slici Boga. Mnogi još uvijek Boga shvaćaju i zamišljaju u feudalističkim kategorijama ili vladarskim kategorijama. Danas treba tražiti nove uzore kako bismo Boga protumačili suvremenom čovjeku. Slike i predodžbe prošlosti za suvremenog su čovjeka ne samo nejasne, nijeme, nego i često puta sablažnjive. Istina pretjerano je reći — ali je nažalost istina da je slika o Bogu u mnogih ljudi danas ona od koje je Isus ljude htio osloboditi.

Pisac pokušava u svojim razlaganjima dati istinsku sliku Boga, istinsko to jest biblijsko shvaćanje oslobođenja. Razlaganja su konkretna, egzistencijalno usmjerena i imaju pred očima uvijek iskustva i potrebe suvremenog čovjeka. Knjiga je od velike koristi za katehezu i za propovjedništvo.

A. REBIĆ

SUSANNE HEINE, BIBLISCHE FACHDIDAKTIK, Neues Testament, Herder Verlag, Wien — Freiburg — Basel, 256 strana, DM 26,50.

Izraz »Fachdidaktik« (njem. = stručna didaktika) je na području teoloških nauka još nedovoljno poznat. Ipak zadnjih se godina i na područje teoloških nauka sve više primjenjuje stručna didaktika. To vrijedi osobito za katehizaciju i za širenje Biblije među ljude.

U knjizi pokušava spisateljica iznijeti prije svega teoriju stručne didaktike i onda je primijeniti na neke najvažnije sadržaje Biblije Novoga zavjeta. Tako najviše pažnje posvećuje liku Isusa Nazarećanina. Njega istražuje služeći se novim suvremenim historijsko-kritičnim metodama te na temelju tih metoda pruža svima koji drže vjeronauk polazište za bogatiji i sadržajiniji vjeronauk. A oni pak koji knjigu čitaju dobivaju čisti, nepatvoreni biblijski lik Isusa Krista za kojega se valja odlučiti i kojega valja slijediti.

Nešto drugačijom metodom, naime metodom strukturalne analize, razrađuje novozavjetni i uopće biblijski pojam čudesa. Pokazuje kako su biblijski opisi čudesa posebne književne vrste koje istina naivni ljudi i djeca odmah mogu bez poteškoća prihvatiti ali ne mogu doprijeti do onog što ti izvještaji zapravo žele postići, upoznati naime Božju poruku o spasenju čovjeka, upoznati nadnaravne stvarnosti koje biblijski pisac objavljuje opisima pojedinih čudesa (to osobito vrijedi u NZ za Ivana). Zato treba te opise suvremenom čovjeku racionalno-tehničkog mentaliteta tumaćiti: otkrivati onu poruku koju ti opisi u sebi kriju. Za to su potrebne stručne metode. U ovom se poglavlju spisateljica služi metodom strukturalne analize koja joj pomaže opise čudesa dublje shvatiti. Na kraju poglavlja daje stručne upute onome koji se bavi vjeronaukom ili vjerskom izobrazbom odraslih.

U predzadnjem poglavlju govori o eshatologiji Novoga zavjeta, o svršetku, sudu i o prekogrobnom životu. Te pojmove razrađuje služeći se metodom egzistencijalne interpretacije. U tom kontekstu iznosi predodžbe i sliku suvremenih ljudi, osobito učenika, o smrti, o sudu i o prekogrobnom životu uopće. Dotiče se i problema demitologizacije (njem. Entmythologisierung). Priznaje granice te metode. Daje veoma plodne upute za vjeronauk.

U zadnjem poglavlju govori o veoma korisnom predmetu, o molitvi. O

molitvi treba govoriti i pisati baš danas kad se sve manje molimo. Spisateljica to radi veoma odgovorno. Služi se u ovome poglavlju metodom psihoanalitičke interpretacije. Pokazuje kako istinski i biblijski moliti, razgovarati s Bogom i s Isusom Kristom.

Knjigu preporučamo svećenicima i svim katehetama.

A. REBIĆ

**WALTER STROLZ, GOTTES
VERBORGENE GEGENWART.**
Denkanstöße aus der Bibel, *Herder
Verlag, Freiburg — Basel — Wien*
1976, strana 159.

Na knjižnom tržištu pojavljuje se zadnjih godina još uvijek mnogo knjiga u kojima pisci — često stručnjaci Biblije — pokušavaju po sadašnjiti biblijsku poruku današnjem čovjeku. Među takve knjige spada i ova koju je napisao W. Strolz. Svjestan neizmjerne vrijednosti koju ima Biblija i za suvremena čovjeka pokušava tumačiti u devet naslova najnagažirajuće teme Biblije suvremenom čovjeku. Ima pred očima suvremena čovjeka u stisci, u mucu, u ropstvu, u grijehu, u beznađu, u bezdomovinskom osjećaju. U takvim okolnostima takvom čovjeku dolazi riječ Svetog pisma kao istinsko oslobođenje. Ulijeva nove nade, osvještuje, omogućuje čovjeku da nađe sama sebe u Bogu, i da u Bogu nađe i svoju domovinu. Pisac ima upravo magičnu moć u priopćavanju Riječi Božje suvremenom čovjeku.

Pisac je u knjizi dakako veoma angažiran, uvjeren u neizmjernu vrijednost Biblije, zabrinut za čovjeka kao za svojeg bližnjeg kojega treba osloboditi, spasiti. Ipak riječ Božju, Bibliju, ne upotrebljava propagandistički, konformistički, ideološki, nego realistički, uvjerljivo i istinoljubivo. Pokazuje veličine koje krije za čovjeka izvršavanje Riječi Božje. Nastoji promijeniti mišljenje čovjekovo, obratiti ga. Kad počnemo čitati njegova razmišljanja, onda nas neka neprotumačiva moć tjera dalje čitati i čitajući razmišljati i razmišljeno na se primjenjivati.

Razlaganja se najviše kreću oko teme stvaranja i Boga stvoritelja. Zato tumači baš psalme 104, 19 i 89.

Jedno posebno poglavlje ima o vjeri i o savezu. Razrađuje problem Jone i Ninive pokazujući onaj istinski smisao koji ta mala starozavjetna knjižica u sebi krije. A u tumačenju gleda uvijek sadašnjeg čovjeka koji živi u jednoj velikoj i nepreglednoj Ninivi okružen mnogim Jonama. Zanimljivo je također poglavlje o zabrani slika i kipova u Starome zavjetu i o promjeni vjerskog sadržaja suvremenih ateistički usmjerenih Židova. Završava tumačenjem životnih i utješnih riječi iz Otkrivenja.

Knjigu preporučamo svima koji vole čitati Bibliju i sve dublje je poznavati.

A. REBIĆ

MARCELLE AUCLAIR, MEHR FREUDE.
Mein Leben aus dem Evangelium.
144 stranice, *Herder Verlag, Freiburg*
— Basel — Wien 1976, DM 14,80.

Marcelle Auclair je poznata francuska spisateljica. Napisala je dvije veoma zapažene biografije, jednu o svetoj Tereziji Avilskoj a drugu o Bernardici Subirous iz Lurda. Napisala je i autobiografiju »Ti si me vodio« u kojoj je opisala svoj život.

Knjiga »Mehr Freude« jest zapravo zbirka kratkih i srčnih razmatranja o najljepšim tekstovima iz evanđelja. Marcelle Auclair u tim tekstovima otkriva radost, nadu, mir i zadovoljstvo koje današnjim ljudima nedostaju a ipak su im tako potrebni. Evanđelje shvaća ozbiljno. U uvodnom razmatranju piše: »Kad bi kršćani Radosnu vijest prihvatili tako doslovno kao što 800 milijuna Kineza prihvaćaju crvenu knjižicu Mao-Ce-Tunga, tada bi se na ovoj planeti dogodile zanimljive stvari!« Nažalost, mi evanđelje ne uzimamo ozbiljno. Terezija Avilska zapisala je ove riječi: »Sva zla na ovom svijetu zbivaju se zato, jer ne želimo znati za evanđeoske istine koje su nepogrešive do zadnjeg zarez!« Istina, netko je rekao da bi čovjek morao biti svetac da bi evanđelje doslovce slijedio, a netko drugi reče, da bi čovjek morao biti lud da bi evanđelje doslovce slijedio. Međutim, da bismo evanđelje doslovce shvatili i ozbiljno ga slijedili, ne moramo biti ni sveti ni ljudi nego normalni, realistični vjernici.

Spisateljica je pokupila samo one Isusove izreke iz Evanđelja koje govore o radosti, o nadi, o miru... Ne-